

CYKL JAJNIKOWY U KRÓW Z OBJAWAMI ANESTRUS I SUBESTRUS *

L. Jaśkowski, J. Romaniuk, L. Wałkowski

Zakład Sztucznej Inseminacji i Zwalczenia Bezplodności Instytutu Weterynarii,
Bydgoszcz

Kierownik: prof. dr Lech Jaśkowski

Czterdzieści jeden krów z objawami *anestrus*, lub przedłużonymi odstępami międzyrujowymi, poddano systematycznym badaniom jajników, powtarzanym 2 razy w tygodniu. Zwierzęta pochodziły z obór A — C (Jaśkowski, Rulski 1964), w których stwierdzono znaczny odsetek krów z objawami niepłodności bez zmian klinicznych w narządach rozrodczych. Przeciętnie każde zwierzę znajdowało się przez 4,2 miesiąca pod obserwacją (2—6 miesięcy).

Personel oborowy nie dostrzegł objawów rui u 14 krów (34%), lekarz prowadzący badania u 7 (17%), badanie jajników wykazało brak owulacji u 6 (14%) zwierząt. Ogółem personel oborowy dostrzegł przeciętnie 1,4 a lekarz 2,8 rui na zwierzę; badanie jajników pozwoliło wykryć przeciętnie 3,2 owulacji na zwierzę. Długość odstępów międzyrujowych spostrzeganych przez personel oborowy wynosiła przeciętnie 66 dni (20—121), przez lekarza weterynarii 42 dni (16—88), długość cyklu jajnikowego wahała się od 16 do 58 dni (średnio 26 dni).

Z grupy zwierząt będących pod obserwacją zacieliło się w czasie obserwacji 25 krów i jałowic (61%), w tym 7 po rui bezobjawowej, której termin określano na podstawie badania jajników.

Uwzględniając regularność cykli jajników, badane zwierzęta można było podzielić na 4 grupy:

Pierwszą grupę, obejmującą 12 zwierząt (29,2%), charakteryzowały regularne (18—24 dni) cykle; w grupie tej zacieliło się 11 zwierząt po 1—3 unasieleniach. Drugą — 15 zwierząt — charakteryzowały cykle regularne, na przemian z cyklami stanowiącymi wielokrotność cyklu po-

---

* Praca opublikowana: L. Jaśkowski, J. Romaniuk, L. Wałkowski, Pol. Arch. wet. (1967) 10 (4): 559—569.

jedynczego ($21 X n + 5$ dni); zacieliło się 13 zwierząt (86,6%). W trzeciej grupie o nieregularnych cyklach (krótszych lub dłuższych niż 18—24 dni) — 8 zwierząt — zacieliła się 1 krowa (12,5%). W grupie tej obserwowano objawy śmierci płodowej oraz atrezję pęcherzyków. Czwartą grupę — 6 zwierząt — stanowiły krowy i jałowice, u których nie udało się wykryć aktywności owulacyjnej jajników; 4 z torbielami jajników, 2 z objawami powtarzającej się atrezji pęcherzyków.

Badania wykazują, że lepsza obserwacja zwierząt mogłaby się przyczynić do szybszego zacielenia co najmniej połowy zwierząt wykazujących tzw. jałowość bezobjawową. Co najmniej 1/3 zwierząt wykazuje zaburzenia czynnościowe, których diagnostyka i profilaktyka wymaga dalszych badań.